

EGALITATEA DE GEN

RECOMANDĂRI DE LA NIVEL EUROPEAN

Întrebări deschise

Acceptare

Judecată blândă

Formări
și dezvoltare continuă

Întrebări deschise

Respect

Lipsa de interes

Masculinul universal

Proprile mele stereotipuri

Problema unui
singur model

Fundal cultural

Limitări vizuale / lingvistice
Limitare lingvistică

ORIENTĂRI EUROPENE

Recomandări

Printre rezultatele proiectului BEE se numără și o serie de recomandări pentru sistemul de învățământ. Acestea reprezintă orientări generale pentru modalități de educare sensibile din perspectiva genului, participative și inclusive care se pot replica și adapta ușor la contextul școlii și pot răspunde la nevoile cadrelor didactice și ale comunităților care se implică în educația privind stereotipuri de gen contrastante cu copilăria. Așadar, aceste realizări sunt niște instrumente de lucru foarte maleabile și adaptabile și se potrivesc mai ales pentru diseminare pe scară largă.

INDICAȚII PENTRU CADRELOR DIDACTICE

- Participarea la sesiuni de informare și formare profesională continuă.
- Perfecționarea practicilor de (auto)observare și a eforturilor depuse pentru educația despre diferențe, care reprezintă elemente educaționale importante și nu sunt neglijabile sau mai puțin importante decât disciplinele sau relația cu clasa.
- Mai multe proiecte pe aspecte ce țin de educația despre diferențe.
- Stabilirea de practici de (auto)-observare a noastră și a propriei noastre rutine. Mă tem să fiu modelul lor, sunt demnă de a fi? Vorbiți cu colegii, participați la întâlniri de supervizare.
- Analizarea atitudinii educaționale, a valorilor și a atitudinilor care o ghidează.
- Judecați mai blândă și acceptare; ascultarea celorlalți.
- A fi un exemplu: acceptați barierele și automatismele, dar observați și puneți-vă întrebări.

LIMBAJ

- Lucrați la limbaj pentru a nu folosi stereotipuri de gen și a fi inclusiv/e și în comunicarea profesională.
- Nu folosiți masculinul universal.
- Nu folosiți pentru fete epitețe pe care nu le-ați folosi pentru băieți.
- Evitați să formulați reproșuri în grup, adresându-vă fetelor sau băieților la modul general, de pildă: Gaițelor, liniște! Sau Fiți bărbate!
- Schimbați reacția profesorilor la micile certuri dintre fete și băieți. Înlocuiți clasicele explicații de tipul: „Dacă te trage de păr în curtea școlii, înseamnă că îi place de tine.” cu întrebări deschise: Cum te simți când cineva te tot tachinează? Ce părere ai despre cei care te tot necăjesc? De ce ar face cineva așa ceva? Cu alte cuvinte, crezi că și-ar putea exprima astfel interesul pentru un coleg, fie el băiat sau fată?”
- Nu folosiți stereotipuri despre familii: sunt multe modele de familii și e de preferat să nu vă concentrați pe un singur tip de familie clasică, ci să promovați imaginea pe care fiecare copil o are despre propria familie model.

DESPRE SPAȚIU ȘI INSTRUMENTE

- Lucrați la bibliografie (colectați texte care prezintă modele multiple și non-stereotipice).
- Gândiți-vă la spațiu și la modul în care spațiile sunt decorate, aranjate
- Lucrați la jocurile simbolice pentru a oferi modele multiple de identificare, de exemplu creând nu doar un colț pentru toaletă, ci și un banc de tâmplărie, un colț pentru mecanică și unul pentru electronică.
- Evitați stereotipurile atunci când organizați copiii în grupuri și le atribuiți sarcinile, asigurând acces egal la jucării și jocuri – nicio jucărie nu trebuie dedicată unui singur gen

PENTRU LUCRUL CU COPIII ȘI CEI CARE AU GRIJĂ DE EI

- Propuneți-le copiilor sarcini egale, indiferent de gen.
- Lucrați cu temele, elementele și indicile oferite de copii, fără judecată.
- Stimulați pasiunile și emoțiile copiilor indiferent de gen.
- Stimulați gândirea critică (contextualizarea cunoștințelor) și cercetare.
- Încurajați participarea copiilor (idei, decizii) chiar și în ceea ce privește activitățile zilnice și jocurile.
- Stimulați împărtășirea cunoștințelor și a dialogului pentru a depăși rezistența la subiect: și cu copiii.
- Promovați respectul pentru oameni prin lucrul cu cuvinte și empatie, respectul pentru femei și pentru corpul acestora.
- Promovați relația de îngrijire.
- Evidențiați figurile educaționale masculine și folosiți referințe masculine în activitățile copiilor.
- Valorizați toate persoanele care au un rol în îngrijirea copiilor (nu doar cadrele didactice și părinții, ci și ceilalți: personalul auxiliar, alți membri ai familiei, personalitățile importante).
- Lucrați la orientarea profesională din fragedă pruncie pentru a descoperi toate profesiile și a identifica aspirațiile despre viitor fără condiționarea stereotipurilor de gen.
- Identificați comportamentele discriminatorii din perspectiva de gen la grădiniță/școală și desfășurați diverse activități de ghidare cum ar fi observarea jocului/interacțiunii copiilor, desfășurarea jocurilor de rol pentru a exersa cum te simți în pielea altcuiva.

PENTRU LUCRUL CU COPIII DE UN ANUMIT GEN

Uneori poate fi util să lucrați la sarcini diferite pentru băieți și fete, nu pentru a întări segregarea de gen, ci pentru a le spori posibilitățile de a deconstrui stereotipuri:

OBIECTIVELE EDUCAȚIEI DE GEN PENTRU BĂIEȚI:

- Să învețe că se pot identifica drept băieți și altfel decât dezasociindu-se de fete.
- Să trăiască experiența comunicării, a poveștilor, a exprimării sentimentelor, să învețe să se primească unii pe alții cu brațele deschise.
- Să înțeleagă importanța soluționării conflictelor.
- Să învețe că sunt permise toate emoțiile, dar nu toate comportamentele: să încerce tehnici de control.
- Să poată avea contact fizic pozitiv cu ceilalți.
- Cu timpul, să aibă curajul să facă propriile alegeri, nu doar să urmeze liderul grupului.
- Să nu fie criticați și tachinați de adulți și să poată avea o înțelegere non-verbală secretă cu alți copii.
- Să pună accentul pe aspectele pozitive, să învețe să spună ce își doresc.
- Să cunoască regulile, limitele și așteptările înainte de a primi materiale de lucru sau de a începe o nouă activitate.
- Să fie implicați în exerciții care presupun mișcare, ritm și echilibru.
- Să li se dea ocazia să își dezvolte abilitățile motorii fine.

OBIECTIVELE EDUCAȚIEI DE GEN PENTRU FETE:

- Într-un grup format exclusiv din fete, folosiți activități care să le ajute să se concentreze pe propria lor identitate și valoare personală în loc să își asume rolul de mică profesoară / adultă.
- Primiți-le cu blândețe, ca ființe individuale.
- Sprijiniți-le să își dezvolte o imagine pozitivă despre ele însele, să capete încredere în ele și în capacitatea lor de a conta pe ele însele.
- Apreciați-le pentru calitățile lor interioare și pentru competențele lor fizice.
- Ajutați-le să perceapă diferențele ca pe ceva pozitiv și valoros.
- Să își găsească curajul să se înscrie la o competiție, să se ajute singure, să poată lucra în grupuri mari, să fie în centrul atenției.
- Să își dezvolte curiozitatea, să facă experimente, exerciții de matematică, să se situeze în contexte unde să observe cauze și efecte.
- Să își facă vocea auzită și să spună nu.
- Să aleagă ce vor, să facă alegeri individuale.
- Să comunice spunând ce vor cu adevărat.
- Să vorbească în fața unui grup fără a fi întrerupte.
- Să își dezvolte abilități motorii de bază, să se joace cu o minge.
- Să ocupe tot spațiul dintr-o încăpere.
- Să facă glume și să fie gălăgioase.
- Să vadă sexul opus într-o lumină pozitivă.

PENTRU A SPRIJINI CU ADEVĂRAT COPIII ÎN GĂSIREA PROPRIULUI DRUM:

- Transformare personală autentică: dați copiilor exemple personale despre cum facem eforturi să ne depășim un stereotip personal, cum învățăm să acceptăm lucruri la care nu ne-am gândit niciodată în trecut. Exemplele personale sunt cele mai importante, mai ales la vârste fragede.
- Aveți conversații oneste, deschise despre orice situație care ar putea interveni, cu toți elevii în clasă și luați decizii comune despre comportamentele corecte, acceptabile pentru toți.
- Povești și activități terapeutice de autocunoaștere pentru acceptarea diferențelor.
- Acordați atenție și importanță dezvoltării personale pe tot parcursul vieții în toate activitățile desfășurate la clasă.
- Sprijin emoțional și disponibilitate din partea cadrului didactic pentru toți elevii, fără discriminare.
- Concepeți activități prin care să încurajați interacțiunile pozitive și constructive între elevi.
- Activități extra-curiculare educative pentru a întări colaborarea și înțelegerea propriei persoane în afara contextului școlar obișnuit.
- Încurajați și stimulați dezvoltarea încrederii în propria persoană prin activități specifice.
- Deși școlile oferă modele, elevii trebuie încurajați să ia propriile decizii în anumite situații și să își asume răspunderea pentru propriile acțiuni.
- Discutați ce înseamnă culorile dincolo de gen (stări de spirit, anotimpuri, steag, culorile de bărbați etc.) pentru a-i ajuta pe copii să depășească stereotipurile.
- Discutați despre sarcinile casnice, locurile de muncă etc. cu exemple non-stereotipice.

RELAȚIA CU FAMILIILE

PENTRU RELAȚIE

Structurarea unei relații proactive cu părinții, inclusiv cu acceptarea posibilelor îndoieli sau stereotipuri ale acestora.

PROPUNEREA DE INIȚIATIVE DEDICATE FAMILIILOR (DISCUȚII, ATELIERE, ÎNTÂLNIRI DE RECUNOAȘTERE): TREPTAT, CA SĂ NU ÎNSTRĂINAȚI PE NIMENI:

- Organizați întâlniri în care să împărtășiți valori asociate cu egalitatea de gen.
- Explorați argumentele și limitele familiilor.
- Spuneți familiilor să vadă în cadrele didactice un aliat când vine vorba despre a răspunde copiilor la întrebări despre gen ș.a.m.d.
- Consolidați triunghiul relațional reprezentat de familie, cadre didactice și copil.
- Priviți întotdeauna familiile ca pe o rețea extinsă de adulți în jurul copilului (bunici, tutori etc.).
- Vorbiți cu familiile despre raționamentul educațional și despre structurarea spațiilor.
- Vorbiți despre valorile școlii.
- Vorbiți cu familiile despre obiectivele educaționale generale privind abordarea de gen.

- Informați părinții despre activitățile de gen și spuneți-le că pot pune întrebări direct cadrelor didactice (nu prin copii) despre acestea după ce se realizează la clasă.
- Promovarea incluziunii în ceea ce privește familiile (părinți homosexuali, părinți singuri etc.) și diversitatea generală legată de vârstă.
- Organizarea unor ateliere interactive cu experți externi (la școală sau într-un alt loc dedicat familiilor).
- Implementarea observațiilor în timpul activităților cu copii și dacă apare vreo opinie puternică în rândul copiilor, vorbiți cu familiile sau organizați momente de confruntare.
- Nu îi copleșiți niciodată pe părinți.
- Organizați trei momente în timpul anului școlar când să împărtășiți valori, experiențe și eventual momente critice (echilibrați subiectele, fără să accentuați rolurile de gen).
- Promovați oportunitatea implicării în organizarea acestor momente (online, fizic sau la telefon – în funcție de posibilitățile familiilor).
- În timpul evenimentelor, încercați cu familiile și o parte din activitățile efectuate cu copiii.
- Invitați părinții care au trăit o experiență alternativă de gen (tată în concediu de creștere a copilului, educator de sex masculin, mamă care lucrează ca tehnician) să pună în discuție stereotipurile.
- Sugerați experiențe care au de-a face cu copiii (jocuri, vizitarea unor obiective, realizarea de colaje, desene, activități creative etc.) și oferiți-le un document online de completat după activități pentru a primi feedback.

INSTRUMENTE

- Realizați chestionare pentru a studia măsura în care familiile sunt familiarizate cu aceste aspecte.
- Propuneți o bibliografie care să se refere și la gen - nu numai la gen, pentru a evita accentuarea acestui subiect (cărți, articole videoclipuri, podcast-uri, pagini web).
- Prezentați imaginile și materialele din cadrul activităților (videoclipuri, feedback-uri și fraze ale copiilor) în cadrul unei expoziții.

PROMOVAREA (AUTO)-OBSERVĂRII ȘI ÎN RELAȚIA CU FAMILIILE

- Pregătiți o bibliografie care să fie recomandată familiilor.
- Insistați asupra invitării și implicării atât a personalităților masculine, cât și a celor feminine.
- Încercați să întrerupeți atitudinea automată de a face trimitere la mame sau la figuri feminine.

RELAȚIA CU ALȚI PROFESIONIȘTI DIN CADRUL ȘCOLII

CU ECHIPA EDUCAȚIONALĂ

- Împărtășirea de viziuni și valori
- Importanța unei viziuni comune a personalului didactic: unitatea cadrelor didactice consolidează relația cu familiile.
- Priviți echipa ca pe un element întăritor (trăirea colectivă a provocărilor educaționale).
- Formare, informare, practici de (auto)-observare.
- Schimbul de informații dobândite prin acest tip de formare în echipă, detectarea cunoștințelor pe această temă și promovarea informațiilor.
- Împărtășirea în grup a reflecțiilor metodologice și a rolului nostru în relația educațională.
- Formarea ca grup și diseminarea cunoștințelor chiar și către cei mai puțin înclinați să se informeze.
- Observarea reciprocă în sala de clasă între colegi și rolul proactiv al colegilor de același nivel care îi stimulează pe ceilalți pe teme de educație fără stereotipuri.
- Asigurarea unor sesiuni informative de gen care să încurajeze schimburile între personalul didactic, personalul auxiliar și factorii de decizie din școală.
- Organizarea muncii și a spațiului.
- Împărțirea sarcinilor în rândul personalului didactic într-o manieră neinfluențată de gen.
- Demonstrați angajamentul de a lupta împotriva inegalităților de gen prin delegarea sarcinilor într-un mod ne-stereotipizat în interiorul școlii.
- Ori de câte ori este posibil, revizuiți procedurile de contractare și de angajare pentru a permite atribuirea de sarcini în mod ne-stereotipizat.

- Reflecția asupra importanței spațiilor informale (de exemplu, baia) în educația de gen: planificarea inerentă în gestionarea acestora și în ritualurile zilnice.
- Activarea proceselor de cercetare-acțiune, chiar și în ceea ce privește lucrurile mărunte (a fi supraveghetor).
- Împărtășirea instrumentelor comune.
- Schimb comun de instrumente disponibile (de exemplu, manuale).
- Alegerea de noi instrumente pentru a propune discipline din perspectiva de gen (de exemplu, manuale)

CU ECHIPA EXTINSĂ

- Împărtășirea viziunii și a valorilor.
- Valorificarea fiecărei figuri educaționale! Fiecare este important: și personalul auxiliar, și personalul tehnic și administrativ și cel de coordonare/management.
- Identificarea valorilor comune ale comunității educaționale pentru a oferi o imagine clară a școlii/serviciului educațional.
- Formare, practici de comparație.
- Asigurarea de cursuri de formare pentru tot personalul (educatori, cadre didactice, personal auxiliar și auxiliar, personal auxiliar, personal de conducere, management).
- Construirea de momente formale și informale de schimb cu colegii: țineți-i pe toți înăuntru (cum se face dacă este implicată o companie externă?).

EXTERN ȘI REȚELE

- Implementarea comunicării.
- Activități de comunicare la nivel de conducere care se adresează atât celor din exterior, asigurând incluziune, cât și celor din interior.
- Structurarea instituției sau a serviciului.
- Promovarea observării practicilor instituționale și a modului în care este construită școala/serviciul educațional.
- Crearea de rețele.
- Identificarea actorilor și consolidarea rețelei educaționale între figurile de referință (familii, agenții, etc.).
- Rețea cu autoritățile publice (Cred, Municipality, Regiune, Minister).
- Autorități publice: propunere de formare pe tema stereotipurilor de gen la nivel educațional și reflecții pe această temă și cu alte niveluri ale organizației (manageri, decidenți politici etc.).

NIVEL FORMAL ȘI NORMATIV, DECIDENȚI LA NIVEL REGIONAL ȘI NAȚIONAL, INSTITUȚII

- Selecția personalului inclusiv pe criterii de gen, pentru a contrasta segregarea profesională.
- Monitorizarea procesului de formare și de angajare a experților în materie de gen, precum și a impactului activității acestora, pentru a evita practicile de gender washing (tratarea superficială a dimensiunii de gen).
- Interconectarea cu reformele legislației de combatere a discriminării (de exemplu: legi împotriva discriminării LGBTIQ+ și pentru concediu parental).
- Asigurarea unor experți pentru egalitate de gen cu o pregătire adecvată în cadrul fiecărui colectiv școlar pentru a elabora o politică de egalitate de gen, planificarea unor acțiuni de sensibilizare și de cercetare în domeniul egalității de gen, a forma și a sprijini personalul didactic și personalul decident/responsabil de îngrijirea copiilor și a supraveghea și a monitoriza punerea în aplicare a politicii de gen a școlii interconectată cu alte politici nediscriminatorii.
- Implementarea unor politici incluzive și de egalitate de gen în ceea ce privește concediul parental, asistența medicală și locurile de muncă din sectorul serviciilor de îngrijire etc.
- Sublinierea criticilor politice locale specifice privind egalitatea de gen.

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY

PENTRU INFORMAȚII:

Asociația A.L.E.G.

contact@aleg-romania.eu

www.aleg-romania.eu

COSPE

info@cospe.org

www.cospe.org

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului „Beneficiile egalității de gen în educația timpurie/Boosting Gender Equality in Early Education” finanțat în cadrul Programului pentru drepturi, egalitate și cetățenie al Uniunii Europene. Conținutul acestui material reprezintă doar punctul de vedere al autorului și este responsabilitatea sa exclusivă. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate pentru utilizarea informațiilor pe care le conține.